

13.6.2016

Valtiovarainministeriön kannanotto vuoden 2015 tilinpäätöksestä**VÄESTÖREKISTERIKESKUS****1 Yhteenveto vuodelle 2015 asetettujen tavoitteiden toteutumisesta***Toiminnalliset tavoitteet / yhteiskunnallinen vaikuttavuus*

Väestörekisterikeskus saavutti sille asetetut toiminnalliset ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet.

Arvio tavoitteiden saavuttamisesta on 4.

Toiminnallinen tehokkuus

Väestörekisterikeskus saavutti joitakin yksittäisiä suoriteryhmäkohtaisia poikkeuksia lukuun ottamatta sille asetetut toiminnallisen tehokkuuden tavoitteet. Julkisoikeudellisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuustoteuma 97 % jäi hieman alle 100 %:n, toteutuen kuitenkin lähes asetetun tavoitteen mukaisena.

Arvio tavoitteiden saavuttamisesta on 4.

Tuotokset ja laadunhallinta

Väestörekisterikeskus saavutti ja ylitti lähes poikkeuksetta sille asetetut tuotosten ja laadunhallinnan tavoitteet.

Arvio tavoitteiden saavuttamisesta on 4.

Henkilöstövoimavarojen hallinta

Viraston henkilöstövoimavarojen hallinnan tavoitteiden toteumat kehittyivät erittäin positiivisesti vertailussa edellisvuoteen ja tavoitteet saavutettiin pääosin.

Arvio tavoitteiden saavuttamisesta on 4.

Kokonaisarvosana Väestörekisterikeskuksen onnistumisesta on 4¹.

¹ Arvosteluasteikko:

5 = tavoite ylitetty

4 = tavoite saavutettu

3 = toteutui osittain

2 = ei toteutunut

1 = ei aloitettu / tavoitteesta luovuttu harkinnan jälkeen

2 Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä ja asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Toiminnalliset tavoitteet / yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Kaikki Väestörekisterikeskuksen eri vaikuttavuustavoitteille vuodelle 2015 määritellyt toimenpiteet toteutuivat asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Järjestelmien käytettävyys oli tavoitteen mukaista korkeaa tasoa läpi vuoden niin väestötietojärjestelmän kyselyissä (toteuma 99,90 %, tavoite 99,95 %) kuin varmennetietojärjestelmässäkin (toteuma 99,99 %, tavoite 99,95 %). Myös vaalitehtävät hoidettiin tavoitteen mukaisesti toimintavuonna käytyjen eduskuntavaalien sekä Ahvenanmaan maakunta- ja kuntavaalien yhteydessä. Käyttönotot toteutettiin suunnitelmien mukaisesti ja hankkeet sekä selvitykset etenivät niille asetettujen aikataulujen mukaisesti. Merkillepantavaa hyvin myönteistä kehitystä on, että uusien VTJ-rakennustietojen ylläpitomenetelmien kattavuus saatiin nostettua vuoden 2015 aikana noin 83 %:in Suomen väestöstä ja noin 76 %:in kaikista rakennusluvista. Valtiovarainministeriön muissa yhteyksissä saamien tietojen mukaan jonkin verran väestötietojärjestelmän ylläpito- ja sovellusten ongelmia kuitenkin havaittiin muun muassa tapauksissa, joissa Maahanmuuttovirasto oli tallettanut ulkomaalaisen suppeat tiedot väestötietojärjestelmään. Ongelmien vaikutukset kohdistuvat näiltä osin maistraattien toimintaan. Kansallisen palveluarkkitehtuurin osalta hankkeiden toteutus eteni tavoitteiden mukaisesti. Hankkeista palveluväylän, kansallisen palvelunäkymän (beta.suomi.fi) ja tunnistamisen palvelun tuotantokäyttö aloitettiin suunnitellusti vuoden 2015 lopulla.

Toiminnallinen tehokkuus

Viraston toiminnan tulo- ja kustannuskehityksestä voidaan Väestörekisterikeskuksen toimintamomentin osalta todeta, että maksullisen toiminnan kustannukset kasvoivat edellisvuosien tapaan hieman edellisvuodesta ja maksuttoman toiminnan kustannukset puolestaan laskivat merkittävästi samoin edellisvuoden tapaan. Maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat julkisoikeudellisissa varmennetuotteissa sekä liiketaloudellisissa tietopalvelusuoritteissa ja varmennetuotteissa, mutta laskivat julkisissa tietopalvelusuoritteissa. Kokonaisuutena maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat lähes 0,7 milj. eurolla edellisvuoteen verrattuna, mutta – toisin kuin tilinpäätöksessä todetaan – varmennepalveluita kokonaisuutena tarkasteltaessa tulotavoitteesta hieman jäätiin (tavoite 8 575 000 euroa, toteuma 8 493 366 euroa). Samoin asetetusta euromääräisestä tulotavoitteesta jäätiin jonkin verran tarkasteltaessa julkisoikeudellisia maksullisia suoritteita yhtenä kokonaisuutena (tavoite 8 410 000 euroa, toteuma 7 730 894 euroa).

Väestörekisterikeskus ylitti toiminnan tuottavuudelle (tulot € / htv) asetetut tavoitteet varsin selvästi sekä VTJ-tietopalveluissa että varmennepalveluissa. Toiminnan tuottavuus parani molemmissa myös edellisvuoteen nähden. Toiminnan taloudellisuus (kustannukset €/ tietoyksikkö kpl) kehittyi positiivisesti VTJ-tietopalveluissa, mutta heikkeni hieman varmennepalveluissa johtuen toimintaan kohdistuneiden kustannusten kasvusta. Muutos oli kuitenkin suuruudeltaan pieni (4 %) ja sen taustalla olivat kertaluonteisiksi arvioitavat tekijät.

Viraston maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli kokonaisuutena hyvällä tasolla niin maksullisissa julkisoikeudellisissa palveluissa (toteuma 97 %) kuin maksullisissa liiketaloudellisissa palveluissakin (toteuma 221 %). Suoriteryhmittäin kustannusvastaavuuksissa oli kuitenkin edelleen eroja erityisesti tietopalvelusuoritteissa. Edellisvuosinakin selvästi alikatteinen julkisten muiden eräkäyttöisten palvelujen kustannusvastaavuus on kehittynyt edellisvuoden tapaan oikeasuuntaisesti, mutta toteuma on edelleen selvästi alle omakustannearvon (toteuma 65 %, tulot yht. 627 000 euroa). 1.1.2015 voimaan tulleella vuosien 2015 ja 2016 maksuasetuksella on pyritty tasoittamaan tietopalvelusuoritteiden eri suoriteryhmiä välisiä kustannusvastaavuseroja. Julkisoikeudellisissa varmennepalveluissa kustannusvastaavuus onkin vuonna 2015 kehittynyt hyvin ja aikaisemmin hieman alikatteisissa (89 %) Biovarmenteissakin on päästy hyvin lähelle tavoitetta (toteuma 97 %, tulot yht. 2 976 euroa). Muissa julkisoikeudellisten tietopalveluiden ja suoriteryhmiä kustannusvastaavuudet olivat

joko täysin tavoitteen mukaisia tai hyvin lähellä sitä. Väestörekisterikeskuksen maksuasetusta on päivitetty 1.1.2016 voimaan tulleella asetusmuutoksella. Tässä yhteydessä mm. nostettiin juuri edellä mainittujen eräkäyttöisten palveluiden maksuja 10 prosentilla selvästi alle omakustannearvon olevan kustannusvastaavuuden parantamiseksi. Lisäksi samassa yhteydessä laskettiin varmenteiden maksuja, joiden Väestörekisterikeskus ennakoiki muuten noussevan ylikatteisiksi vuonna 2016 odotettavissa olevasta tuotantomäärän noususta johtuen.

Liiketaloudellisten tietopalvelusuoritteiden kustannusvastaavuus on säilynyt edelleen erittäin korkealla tasolla (281 %, tulot yht. 8 407 0000 euroa) laskien kuitenkin edellisvuoden tasosta 309 %. Liiketaloudelliset palveluvarmenteet olivat edellisvuosien tapaan alikatteisia, mutta kustannusvastaavuus parani 13 prosenttiyksikköä ollen 89 %. Kyseisen suoriteryhmän tulot (102 000 euroa) ja toimintaan kohdistuneet kustannukset (115 000 euroa) ovat kuitenkin hyvin pieni osa viraston maksullisen toiminnan kokonaisuudesta. Toinen alikatteinen liiketaloudellinen suoriteryhmä oli nimi- ja osoitepalvelu (toteuma 90 %). Myös tämän suoriteryhmän tulot (85 000 euroa) ja toimintaan kohdistuneet kustannukset (95 000 euroa) ovat hyvin pieni osa viraston maksullisen toiminnan kokonaisuudesta. Kaikissa muissa suoriteryhmissä viraston liiketaloudellisin perustein hinnoiteltu maksullinen toiminta oli hyvin kannattavaa.

Vaikka erällä yksittäisillä mittareilla tarkasteltuna tulokset heikkenivät edellisvuoteen nähden, saavutti virasto sille asetetut toiminnallisen tehokkuuden tavoitteet kokonaisuutena arvioiden kuitenkin erittäin hyvin. Viraston toiminnan taloudellisuus ja tehokkuus sekä maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus ovat kokonaisuutena arvioiden hyvällä tasolla ja ovat myös kehittyneet oikeasuuntaisesti edellisvuoteen nähden.

Tuotokset ja laadunhallinta

Virasto saavutti lähes poikkeuksetta sille suoritemäärissä ja julkishyödykkeissä asetetut tavoitteet. Muuttoilmoituksista tehtiin vuonna 2015 sähköisesti 69 % (tavoite 66 %). Tietojen oikeellisuuden tavoite saavutettiin sähköisen identiteetin oikeellisuuden ollessa sataprosenttinen. Väestötietojärjestelmän sovelluskyselyiden käytettävyyden toteuma jäi tavoitteesta, mutta vain hyvin vähän (toteuma 99,90 %, tavoite 99,95 %). Varmennetietojärjestelmän käytettävyyden tavoite saavutettiin (toteuma 99,99 %, tavoite 99,95 %).

Palvelutuotannossa luovutettujen yksiköiden tavoitteet saavutettiin ja ylitettiin pääosin. Vain Bio –varmenteet oleskeluluvat –tavoitteesta ja terveydenhuollon varmentamisen tavoitteesta jäätin jonkin verran.

Kansallisen palveluarkkitehtuuriohjelman tavoitteista ei voitu vuonna 2015 mitata palveluväylän käytettävyydelle asetettua tavoitetta ja palveluväylään liitettyjen tietovarantojen osalta tavoitteesta jäätin (toteuma 2 kpl, tavoite 5 kpl). On ilmeistä, että kyseisten tavoitteiden kohdalla niin tavoitearvojen asettamista kuin niiden toteutumistakin tulee arvioida aktiivisesti valtiovarainministeriön ja Väestörekisterikeskuksen välisessä tulossopimusprosessissa. Vuodelle 2016 tulossopimuksessa asetettu palveluväylään liitettyjen tietovarantojen tavoite (20 tietovarantoa) on vuoden 2015 toteuman valossa erittäin haastava.

Tilinpäätöksessä ei ole raportoitu asiakastytyväisyyskyselyssä saatua kokonaisindeksiä, mutta raportoitujen yksikkökohtaisten tulosten perusteella sen voidaan laskea olleen 3,3 (asteikolla 1-4), mikä on jonkin verran parempi tulos kuin vuoden 2014 toteuma 3,1. Myös palvelukuvatutkimuksen toteuma 8,1 on hyvällä tasolla. Jatkossa tilinpäätöksessä voitaisiin esittää säännöllisesti toistettavien asiakastytyväisyys- ja palvelukuvatutkimusten vuosittaiset toteumat taulukon tai kuvaajan avulla, jolloin kehitys vuosien välillä olisi myös mahdollista havainnollistaa nykyistä paremmin.

Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen

Virasto pysyi sille asetetussa henkilötöyvuosikehyksessä (tavoite 125, toteuma 116,6) ja viraston henkilöstövoimavarojen hallinnan ja kehittämisen mittareiden toteumat kehittyivät erittäin positiivisesti vertailussa edellisvuoteen. Esimerkiksi työtytyväisyys (VM Baro) nousi vi-

raston historian korkeimpaan lukemaan 3,50 ylittäen tavoitetason 3,45. Myös sairauspoissaolojen määrä laski selvästi. Vuoden 2015 toteumien valossa näyttääkin siltä, että vuoden 2014 edellisvuotta heikommät toteumat olivat väliaikainen notkahdus viraston pääasiallisesti jo vuosia erittäin hyvällä tasolla pysyneissä henkilöstövoimavarojen mittareiden toteumissa. Samalla voidaan arvioida, että vuoden 2014 tilinpäätöksessä raportoidut kehittämistoimenpiteet ovat tältä osin olleet tuloksellisia.

3 Tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista

Väestörekisterikeskuksen tilinpäätös ja toimintakertomus antavat valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan kattavan ja luotettavan kuvan viraston toiminnasta.

Vuoden 2014 tilinpäätöskannanotossa valtiovarainministeriö edellytti, että virasto tekee esityksen viraston maksuttoman toiminnan tuottavuuden mittaamiseen käytettävistä selkeistä ja mahdollisimman ison osan viranomaistoimintaa kattavista mittareista vuoden 2016 tulossopimuksen valmistelun yhteydessä. Väestörekisterikeskus teki asiasta esityksen vuoden 2016 tulossopimuksen valmistelun yhteydessä ja esityksen mukainen mittari on sisällytetty viraston tulossopimukseen.

Viraston tilinpäätös on esittämistavaltaan pääosin erittäin havainnollinen, mutta säännöllisesti toistettavien asiakastytyväisyys- ja palvelukuvatutkimusten raportointia on mahdollisuutta parantaa edellä jo mainitulla tavalla vuosittaiset toteumat taulukkoina tai kuvaajana esittäen.

4 Toimenpiteet, joihin viraston on tarpeen ryhtyä tuloksellisuuden parantamiseksi

Virasto saavutti vuodelle 2015 asetetut tavoitteet kokonaisuutena arvioiden erittäin hyvin.

Viraston toiminnan kulut (Väestörekisterikeskuksen toimintamenomomentti) ovat laskeneet vuosien 2014–2015 välisessä vertailussa lähes 11 %:lla. Vuoteen 2013 vertailua tehtäessä laskua on yli 28 %. Vuodelta 2015 vuodelle 2016 siirtynyt viraston toimintamenomomentin määräraha onkin edellisvuotta (1,3 miljoonaa euroa) selvästi suurempi, 5,4 miljoonaa euroa. Viraston talousnäkymät ovat vakaat.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuutta koskien viraston tulee seurata erityisesti tässä tilinpäätöskannanotossa esiin nostettujen suoriteryhmiä kustannusvastaavuuden kehitystä ja huomioida tämä kehitys vuosille 2017–2018 tehtävän uuden maksuasetuksen valmistelun yhteydessä syksyllä 2016.

Viraston perustehtäviin kuuluvaan väestötietojärjestelmän käytettävyyden varmistamiseen tulee jatkossakin kiinnittää erityistä huomiota. Tässä keskeistä on muun muassa viraston ylläpitösovellusten toimivuus ja yhteensovittaminen muiden viranomaisten järjestelmien kanssa.

Tulevina vuosina viraston tulee kiinnittää erityistä huomiota Kansallisen palveluarkkitehtuuriohjelman mukaisten uusien tehtävien tulokselliseen organisointiin osaksi virastokokonaisuutta sekä näissä tehtävissä virastolle asettavien tavoitteiden saavuttamiseen.

5 Ministeriön toimenpiteet tuloksellisuuden parantamiseksi

Valtiovarainministeriö katsoo, että Väestörekisterikeskuksen vuoden 2015 tilinpäätös ei anna aihetta erityisiin toimenpiteisiin tuloksellisuuden näkökulmasta. Virasto on saavuttanut sille

tulosopimuksessa asetetut vaikuttavuus-, toiminnallisen tehokkuuden sekä tuotoksien ja laadunhallinnan tavoitteet erittäin hyvin. Virasto on myös toteuttanut vuoden 2015 aikana kehittämistoimenpiteitä niillä kohdin, jotka valtiovarainministeriö nosti esiin edellisvuoden tilinpäätöskannanotossaan (henkilöstövoimavarojen mittareiden heikentyneet toteumat, viranomaistoiminnan tuottavuusmittarin kehittäminen).

Kunta- ja uudistusministeri

Anu Vehviläinen

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Martti Hetemäki